

Οι εικόνες της Ανάστασης στην Ορθόδοξη Βυζαντινή Αγιογραφία

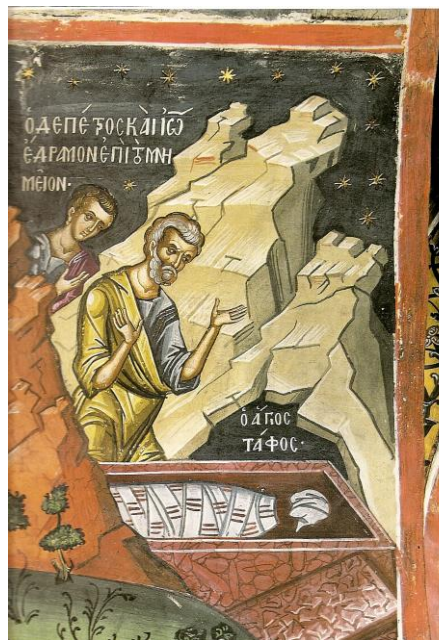
Η γιορτή της Ανάστασης του Κυρίου είναι η σημαντικότερη, η λαμπρότερη, η πιο χαρούμενη μέρα μέσα στον εορταστικό κύκλο της Χριστιανοσύνης. Και αυτό γιατί ο Κύριος κατήργησε το θάνατο, μας έδωσε χαρά και ελπίδα για αιώνια ζωή. Μέσα όμως από τη θεία Λειτουργία η Ανάσταση γίνεται καθημερινό γεγονός. Η εικόνα, λοιπόν, της Ανάστασης είναι από εκείνες που εκφράζουν και δογματικές έννοιες πέρα από το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός. Ποια είναι λοιπόν η σωστή απεικόνιση της Ανάστασης; Πουθενά μέσα στη Βυζαντινή Αγιογραφία δεν απεικονίζεται η στιγμή κατά την οποία ο Χριστός εξέρχεται από τον τάφο. Και αυτό συμβαίνει διότι πουθενά δεν μαρτυρείται η στιγμή αυτή. Μετά την ταφή του Κυρίου έρχονται οι Μυροφόρες στο μνημείο, βλέπουν το λίθο σηκωμένο, τρέχουν στους Αποστόλους και αναγγέλλουν την Ανάσταση του Κυρίου. Οι μαθητές δεν τις πιστεύουν. Ο Πέτρος και ο Ιωάννης τρέχουν να βεβαιωθούν ιδίοις όμμασι. Βρίσκουν τον τάφο κενό εκτός από τα οθόνια και το σουδάριον και τότε πίστεψαν στην Ανάστασή του. Η Μαρία η Μαγδαληνή εν τω μεταξύ που έστεκε πλησίον του μνήματος και έκλαιγε, βλέπει δύο αγγέλους ενδεδυμένους με λευκά ενδύματα που της είπαν «**γύναι τί κλαίεις;**» Γυρίζοντας δε προς τα πίσω βλέπει τον Ιησού. Τρέχει προς αυτόν, εκείνος την αποκαλεί με το όνομά της και ,όταν προσπάθησε να τον αγγίξει ,της λέει» **μη μου άπτου**». Ο Κύριος εμφανίστηκε και στις δύο Μαρίες λέγοντας τους «**χαίρετε**». Εκείνες προσκύνησαν τους πόδας Του. Αυτές τις στιγμές που μαρτυρούν τα Ευαγγέλια απεικονίζουν οι εικόνες της Ανάστασης. Ως εικόνες της Ανάστασης μπορούμε λοιπόν να θεωρήσουμε τις εξής:

- Την παράσταση που απεικονίζει τον άγγελο να δείχνει τον κενό τάφο στις Μυροφόρες « **ίδε ο τόπος όπου έκειτο ο Κύριος**» (εικόνα 1).

Εικόνα 1: Ίδε ο τόπος όπου έκειτο ο Κύριος

- Εκείνη που απεικονίζει τον Άγιο Ιωάννη και τον Απόστολο Πέτρο να σκύβουν για να δουν το μνήμα (εικόνα 2)

Εικόνα 2: Ο δε Πέτρος και Ιωάννης έδραμον επί το μνημείον

- Την Μαρία τη Μαγδαληνή πεσμένη στο έδαφος μπροστά στο Χριστό που την εμποδίζει να τον αγγίξει «μη μου άπτου» (εικόνα 3).

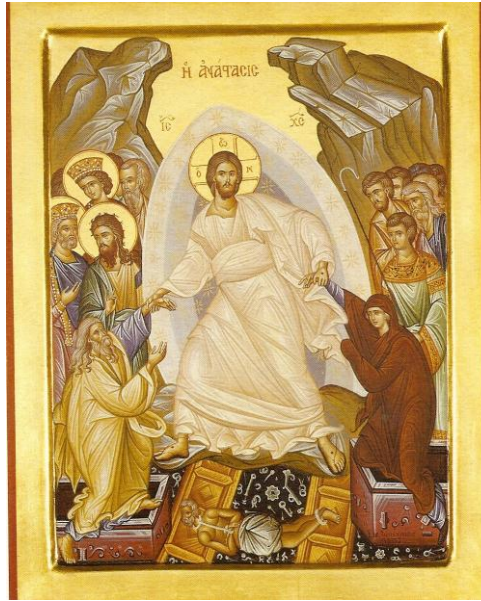
Εικόνα 3: Μη μου άπτου

- Την πολύ γνωστή σε όλους μας εικόνα το «**χαίρε των Μυροφόρων**» (εικόνα 4).

Εικόνα 4: Το χαίρε των Μυροφόρων

- Η πιο γνωστή και αγαπητή όμως εικόνα στην Ορθοδοξία είναι» η **εις Άδου κάθοδος**» (εικόνα 5).

Εικόνα 5: Η εις Άδου κάθοδος

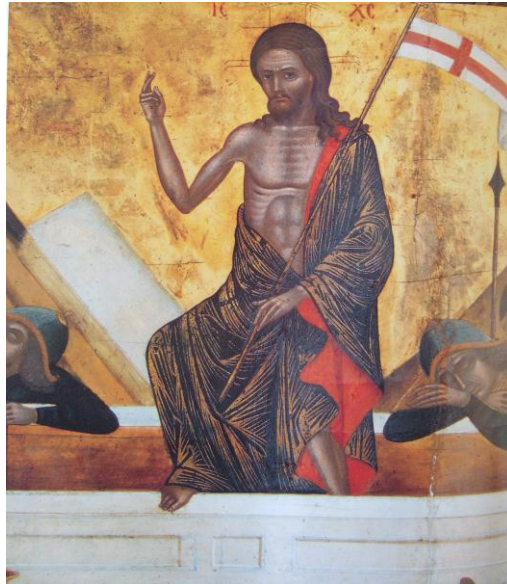
Για την κάθοδο του Κυρίου στον Άδη δεν μας πληροφορούν τα Ευαγγέλια, μας πληροφορούν όμως οι Πράξεις και οι Επιστολές των Αποστόλων καθώς και οι μαρτυρίες των Θεοφόρων Πατέρων. Με το

**«Χριστός ανέστη εκ νεκρών»
Θανάτω θάνατον πατήσας
Και τοις εν τοις μνήμασιν
Ζωήν χαρισάμενος»**

εκφράζουμε όλο το νόημα της Ανάστασης. Το ίδιο κάνει η εικόνα «**η εις Άδου κάθοδος**». Ας παρατηρήσουμε την εικόνα. Στο κέντρο της παράστασης δεσπόζει η μορφή του Ιησού μέσα σε απαστράπτοντα ενδύματα και περιβαλλόμενος από φωτεινή δόξα. Στα χέρια και τα πόδια του διακρίνονται οι ουλές των καρφιών . Πατά πάνω στις συντριμμένες πόρτες του Άδη **«Χριστός ανέστη εκ νεκρών»**. Κάτω από τις πόρτες διακρίνεται μπρούμυτα και αλυσοδεμένος ο θάνατος **«θανάτω θάνατον πατήσας»**. Απλώνει τα χέρια του στον Αδάμ και την Εύα και με κίνηση όλο ζωντάνια τους τραβά έξω από τα μνήματα **«και τοις εν τοις μνήμασιν ζωήν χαρισάμενος»**. Πίσω από το Χριστό διακρίνονται οι προφήτες και οι δίκαιοι. Στην εικόνα διακρίνεται η δύναμη του Χριστού, αλλά και το στοργικό του βλέμμα για τον άνθρωπο. Είναι ο φιλόστοργος Θεός, που από υπερβολική αγάπη για τον άνθρωπο, φθάνει ακόμη και μέχρι τον Άδη για να τον συναντήσει. Ο Χριστός κατεβαίνει μέσα στον Άδη κάθε ανθρώπου, εισέρχεται μέσα στην απελπισία του και στη χώρα του υπαρξιακού του θανάτου για να τον ανασύρει από το βασιανιστικό σκοτάδι της απελπισίας και της μοναξιάς του ,να τον κάνει να κοινωνήσει μαζί του.

Μετά τα όσα αναφέραμε, πώς είναι δυνατόν να θεωρήσουμε ως εικόνα της Ανάστασης την έξοδο του Χριστού από τον τάφο που κρατά

μια κόκκινη σημαία στο χέρι του; (εικόνα 6). Αυτή η εικόνα είναι καθαρά Δυτικής προέλευσης και στερείται τελείως το πνευματικό και μυστικό νόημα που έχει ο βυζαντινός τύπος της Ανάστασης.

Εικόνα 6: Η Ανάσταση σύμφωνα με τη δυτική αντίληψη

Ποια άλλη εικόνα από την εις Άδου κάθοδον θα μπορούσε να εκφράσει καλύτερα τον κατηχητικό λόγο του Ιωάννη του Χρυσοστόμου: «Μηδείς οδυρέσθω πταίσματα, συγγνώμη γαρ εκ του τάφου ανέτειλε. Μηδείς φοβείσθω θάνατον ηλευθέρωσε γαρ ημάς ο του Σωτήρος θάνατος... Εσκύλευσε τον Άδην ο κατελθών εις τον Άδην... Ανέστη Χριστός και συ καταβέβλησαι... Ανέστη Χριστός και νεκρός ουδείς εν τω μνήματι».